

6. Чечельницький С. Г. Методы информационного анализа городской среды: Дис. ... канд. арх-ри: 18.00.01 – Утв. 09.11.2006. – Харків, 1987. – 265 с.
7. Шимко В. Т. Архитектурное формирование городской среды: Навч. посібн. для архіт. спец. вузів. – М: Вища шк., 1990. – 223 с.

Надійшла 05.07.2010

УДК 687.112.2

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ КОНСТРУКТИВНИХ ПАРАМЕТРІВ КАПЮШОНІВ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ НА ЇХ ФОРМУ

Л. М. ГУЛІАК, О. Л. ТРУНОВА

Київський національний університет технологій та дизайну

Доповідь присвячено питанням удосконалення процесу проектування капюшонів жіночого одягу. Досліджено залежність форми капюшонів від конструктивних параметрів, що задаються на етапі побудови креслень капюшонів. Розроблено рекомендації щодо параметричного забезпечення побудови креслень деталей конструкцій капюшонів різних форм, суцільнокросних з пілочкою

Капюшон, як практичний та декоративний елемент одягу, широко використовується при оформленні горловини різних асортиментних груп жіночого і чоловічого одягу. Капюшони жіночого одягу за сучасним напрямом моди характеризуються різноманітною формою та її об'ємністю, ступенем прилягання до голови, що диктується призначенням одягу і матеріалом, з якого він виготовлений.

На сьогоднішній день не всі методичні рекомендації з конструювання одягу містять методики побудови капюшонів, і взагалі мало робіт, присвячених цій деталі одягу. Найчастіше в літературі можна знайти інформацію про конструкції капюшонів певних моделей, в той час, як опису закономірностей побудови базових конструкцій капюшонів різних форм недостатньо. В спеціальній літературі описані методики побудови конструкцій капюшонів тільки декількох видів, а саме: капюшона класичного відрізного [1, 3, 4, 5, 6, 7], капюшона - коміра [2], капюшона - анорак [4, 7], капюшона типу «чепчика» [7], капюшона типу «шолом» [4], капюшона, суцільнокросного з пілочкою [4,7]. Проведений аналіз літератури показав, що жодна з розглянутих методик не містить рекомендацій щодо задання параметрів конструкцій капюшонів для утворення їх певної об'ємної форми. Недостатня увага з боку проектувальників до особливостей конструювання та моделювання капюшонів при проектуванні одягу з урахуванням зростаючих вимог споживачів стала поштовхом для проведення даних досліджень.

Об'єкт та методи дослідження

Об'єктом дослідження є процес проектування капюшонів жіночого одягу.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовувався метод системного підходу, що об'єднує історичний та практичний досвід, а також метод морфологічного аналізу капюшонів.

Постановка завдання

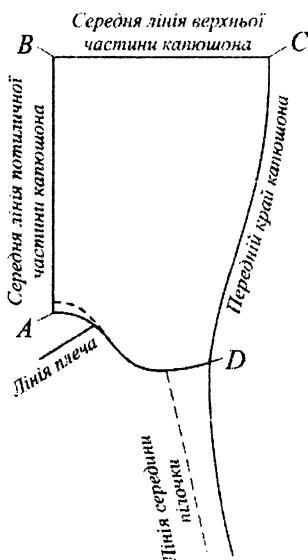
Метою роботи є удосконалення процесу проектування капюшонів.

У відповідності з метою дослідження були вирішені наступні задачі:

- проведено аналіз існуючих видів капюшонів жіночого одягу, аналіз сучасного процесу проектування капюшонів, аналіз конструктивного устрою капюшонів;
- досліджено конструктивні параметри, що визначають форму капюшонів;
- розроблено параметричне забезпечення побудови креслень деталей конструкцій капюшонів різних форм, суцільнокроєних з пілочкою;
- виконано експериментальну перевірку креслень деталей базових конструкцій капюшонів, суцільнокроєних з пілочкою, шляхом виготовлення зразків.

Результати та їх обговорення

У процесі проектування одягу, як об'єкту дизайну, форма займає одне з головних місць. Як відомо, форма в одязі - це динамічна модель просторово – часової системи, яка містить багаторівневу структуру зв'язку між її елементами, фігурою і навколишньою середою [8]. Так, форма сучасних капюшонів визначається загальним стильовим рішенням виробу і напрямом моди, що особливо проявляється в об'ємності та ступені прилягання капюшонів до голови.

Рис. 1. Схема креслення типової конструкції капюшона, суцільнокроєного з пілочкою

В даній роботі досліджувались капюшони, суцільнокроєні з деталями пілочок, як типові в сучасному легкому жіночому одязі, що обумовлено тенденціями моди і попитом споживачів. Морфологічними ознаками форми капюшонів є ступінь її об'ємності, геометричний вид, ступінь прилягання до голови, пластичність. В свою чергу, конструкція капюшонів характеризується наступними конструктивними ознаками (рис. 1): висота (AB); глибина (BC); довжина та конфігурація лінії переднього краю (CD).

Проведений морфологічний аналіз капюшонів різних форм довів, що на їх морфологічні ознаки впливають наступні конструктивні параметри: висота і глибина капюшона, ширина і висота потиличної частини капюшона, довжина і конфігурація лінії переднього краю, кількість деталей конструкції, кількість нашарувань та наявність виточок, складок і зборок. Взаємозв'язок зазначених конструктивних параметрів і морфологічних ознак капюшонів надано в табл. 1.

Таблиця 1. Вплив конструктивних параметрів капюшонів на їх морфологічні ознаки

Морфологічна ознака капюшона	Конструктивні параметри капюшона						
	Висота	Глибина	Ширина та висота потиличної частини	Довжина та конфігурація лінії переднього краю	Кількість деталей конструкції	Наявність виточок, складок, зборки	Кількість нашарувань
Пластичність форми	-	- *	-	-	+	+	+
Об'ємність форми	+	+	+	+	-	+	+
Геометричний вид	+	+	+	+	+	+	+
Ступінь прилягання до голови	+	+	+	+	+	+	-

* Примітка: «+» - наявність впливу параметрів; «-» - відсутність впливу параметрів.

З наведеної таблиці видно що, наприклад, висота та глибина капюшона задають об'ємність форми, геометричний вид капюшона та ступінь прилягання його до голови. Змінюючи ширину та висоту потиличної частини капюшона можна змінювати геометричний вид капюшона збоку (профільну проекцію потиличної частини), при цьому буде змінюватись об'ємність форми і ступінь прилягання до голови у потиличній частині капюшона. На геометричний вид капюшона спереду (фронтальну проекцію) впливатиме довжина та конфігурація лінії переднього краю капюшона, якщо ця лінія довга, то за об'ємом капюшон буде великий, а за ступенем прилягання до голови – такий, що відстає. На геометрію і пластичність форми капюшона певним чином впливає наявність виточок, складок, зборок, кількість деталей конструкції, та кількість нашарувань.

Об'ємність форми капюшона та ступінь прилягання його до голови задаються прибавками на свободу облягання, які додаються до розмірних ознак висоти голови (Вгол) і ширини верхньої частини голови (Швч.гол). Наприклад, для капюшона щільного прилягання прибавки відносно малі, відповідно висота і глибина капюшона мінімальні, а об'ємність форми - мала. Величини прибавок залежать від виду виробу (включають прибавки на кількість нашарувань пакету) та від модельних особливостей капюшона.

Аналіз спеціальної літератури капюшонів показав, що більшість капюшонів даного типу будують за допомогою розрахунково-графічного методу на кресленні пілочки виробу. Визначено, що вихідними даними для конструювання капюшона, суцільнокрійного з пілочкою є: деталі пілочки та спинки, відповідні розмірні ознаки фігури, що використовуються для побудови конструкції капюшона (зріст, висота точки основи шиї, обхват голови, висота голови, ширина верхньої частини голови) та прибавки (до виміру висоти голови, ширини верхньої частини голови).

Для побудови креслень даних типів капюшонів, необхідним є виконання перетворення вихідної лінії горловини. Проведений аналіз методичних рекомендацій з проектування капюшонів показав, що всі данні, які містяться у спеціальній літературі про спосіб перетворення горловини у відповідності з особливостями конструкції капюшона, розрізнені і не систематизовані.

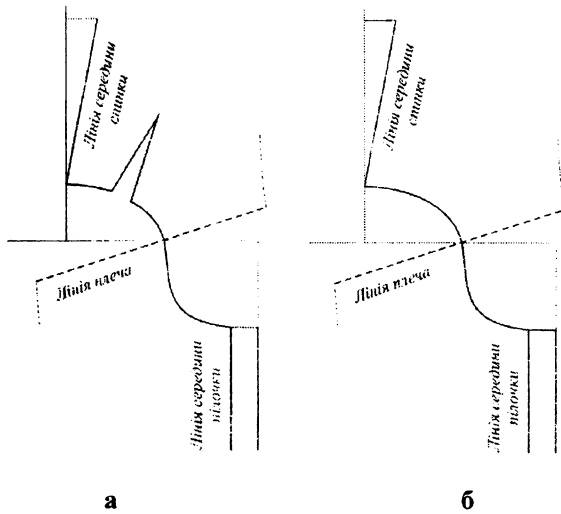

Рис. 2. Схема перетворення вихідної лінії горловини для побудови конструкції капюшона, суцільнокросного з пілочкою: а) з виточкою, б) без виточки

При побудові креслень капюшонів, суцільнокросних з пілочкою було виявлено, що висота підйому точки основи горловини спинки (a) над горизонталлю (Γ_1), що проходить через точку вершини горловини пілочки (O) впливає на: ступінь прилягання капюшона до шиї по лінії горловини спинки (в надягнутому та в знятому з голови виді); кут нахилу капюшона відносно лінії середини пілочки, що, в свою чергу, впливає на зручність користування капюшоном (рис. 3).

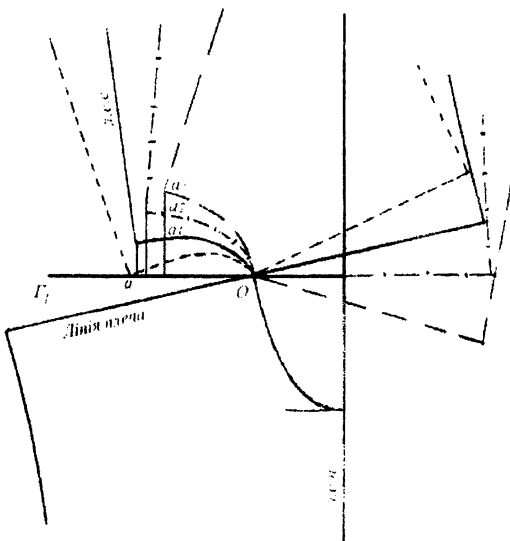

Рис. 3. Варіанти підйому точки основи горловини спинки при побудові капюшона, суцільнокросного з пілочкою

На основі проведеного аналізу і практичних доробок рекомендовано наступне перетворення вихідної горловини для побудови креслення капюшона, суцільнокрійного з пілочкою:

- корегування лінії горловини (розширення, поглиблення) у відповідності з необхідною формою капюшона;
- перенесення плечової виточки спинки в горловину спинки, якщо капюшон з виточкою;
- суміщення лінії горловини спинки з горловиною пілочки, на продовженні лінії плеча пілочки в дзеркальному відображенні (рис. 2).

В ході дослідження конструктивних параметрів капюшонів даного типу виявлено прямопропорційну залежність між висотою підйому точки основи горловини спинки і висотою суцільнокроєної стійки капюшона, що впливає на форму капюшона і прилягання капюшона до шиї по лінії горловини спинки. Так, якщо висота підйому точки основи горловини спинки (a) нульова, відносно горизонталі (Γ_1), то форма капюшона по лінії горловини спинки буде без напуску, а при зніманні капюшона з голови – без прилягання до шиї і лінія перегину стійки відсутня. Якщо висота підйому точки основи горловини спинки (a) збільшується, відносно горизонталі (Γ_1), то у капюшона по лінії горловини спинки з'являється додатковий об'єм і м'яка форма, а при зніманні капюшона з голови утворюється прилягання стійки капюшона до шиї і лінія перегину стійки позначена (табл. 2).

Таблиця 2. Залежність прилягання капюшона до шиї по лінії горловини спинки від висоти стійки (при зніманні капюшона з голови)

Ступінь прилягання	Капюшон, суцільнокроєний з пілочкою	
	Висота підйому точки основи горловини спинки, см	Висота стійки, см
Щільне прилягання стійки капюшона до шиї (лінія перегину стійки чітко позначена)	3,6 – 5,0	2,6 - 4,0
Середнє прилягання до шиї (лінія перегину стійки позначена)	2,1 – 3,5	1,5 - 2,5
Без прилягання капюшона до шиї (лінія перегину стійки незначна, округла або відсутня)	0 – 2,0	0 - 1,0

Також в ході досліджень визначено, що в залежності від зміни висоти підйому лінії горловини спинки відносно горизонталі (Γ_1), проведеної через вершину горловини пілочки (O), при однакових вихідних даних, змінюється величина відхилення середньої лінії потиличної частини капюшона відносно вертикалі середини пілочки, що впливає на глибину посадки капюшона на голові (рис. 4, 5).

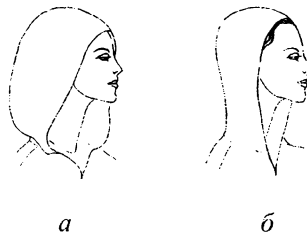

Рис. 4. Зовнішній вигляд капюшонів, суцільнокроєних з пілочкою, з глибокою і мілкою посадкою на голові

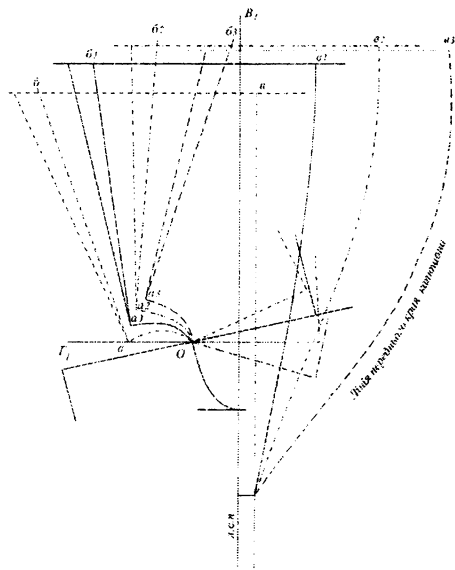

Рис. 5. Вплив висоти підйому точки основи горловини спинки на глибину посадки на голові, капюшона, суцільнокрійного з пілочкою

Капюшон, креслення якого відхиляється вправо від вертикалі середини пілочки (B_1) на значну відстань ($B_1 - \epsilon_3$), має глибоку посадку і буде краще триматися на голові, у порівнянні з іншими конструкціями, при однакових вихідних даних (розмірних ознаках та прибавках). Такий капюшон буде більшого об'єму та м'якої форми, для нього підійдуть як жорсткі тканини, так і тканини що драпіруються (рис. 4 а). Капюшон, креслення якого відхиляється вліво від вертикалі середини пілочки ($B_1 - \epsilon$), буде з мілкою посадкою на голові, у порівнянні з іншими конструкціями, спадати с голови під час руху, при однакових вихідних даних (розмірних ознаках та прибавках), у цієї конструкції буде менший об'єм та мала форма (рис. 4 б), але така конструкція ідеально підійде для виробів легкого жіночого одягу з трикотажних полотен, де капюшон виконує більш декоративну функцію.

Висновки

Використання результатів дослідження у вигляді запропонованих рекомендацій значно полегшить конструкторам вирішення проблеми удосконалення процесу проектування капюшонів певних форм на етапі розробки їх креслень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агошков Л.А., Петрик М.М., Кисленко И.А. Конструирование верхней женской одежды (часть первая): Учебное пособие. – 2-ое издание. – К.: Аристей, 2007. – 164 с. – ISBN 966-8458-23-0.
2. Алдрич У. Техника кроя. // Ателье. Сборник за 2002. «Мюллер и сын» – М.: Издательский Дом "Эдипресс-Конлига", 2003. – 165 с.
3. Амирова Е.К., Сакулина О.В., Сакулин Б.С., Труханова А.Т. Конструирование одежды: Учебник для студ. учреждений сред. проф. образования – М.: Мастерство: Высшая школа, 2001. – 496 с. – ISBN 5-249-00019-9 (Мастерство), ISBN 5-06-003917-X (Высшая школа).
4. Бланк А.Ф., Фомина З.М. Раскорой, пошив и моделирование женской легкой одежды. – М.: Легкая индустрия, 1979. – 240 с.
5. Братчик И.М. Конструирование женских пальто сложных форм и покроев. – 2-е изд. – М.: Легпромбытиздат, 1987. – 240 с.
6. Конопальцева Н.М., Рогов П.И., Крюкова Н.А. Конструирование и технология одежды из различных материалов. В 2 ч. Ч.1. Конструирование одежды: учеб. пособие для вузов – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 256 с. – ISBN 5-7695-3201-7.
7. Лин Жак Техника кроя. Изд. 2-е, испр. – М.: Легкая индустрия, 1978. – 264с.
8. Козлова Т.В. Основы теории проектирования костюма: Учеб. для вузов, М.: Легпромбытиздат, 1988. – 351с.

Надійшла 30.06.2010